



CSANÁD BÉLA

Pacsirta szállj

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT 1963

Csanád Béla

PACSIRTA SZÁLLJ

CSANÁD BÉLA

PACSIRTA SZÁLLJ

Válogatott versek

Szent István Társulat kiadása

Budapest, 1963

Nihil obstat.

Dr. Nicolaus Tóttössy
ensor archidioecesanus

Nr. 262/1964.

Imprimatur.
Strigonii, die 31. Januarii a. 1964

Dr. Arthurius Schwarz-Eggenhofer
administrator apostolicus

***Minden jog fenntartva,
beleértve a bármilyen eljárással való
sokszorosítás jogát is.***

A kiadásért felelős: Esty Miklós delegált adminisztrátor

HAJNALI LÁNGOK

KIÁLTÁS A VIHARHOZ

Rohanj, repülj Vihar, ragadj el engem,
ne kíméld földre-éhes testemet
se véretem, mely zúg remegve bennem!
Szakíts szét minden gyöngé, korcs eret
húsomban, mely a földdel összekötne!
Óh, szárnyam nincs, te légy hát, jóbarát,
a szárny, röptés magaddal összekötve!
Hagyjuk magunk mögött az éjszakát!

Száguldj Vihar, vigyél magaddal engem,
hajam lobogtasd csillagok között,
és éneked az énekembe zengjen
harsogva vígan, mint az elszökött
folyók vizét ha elkíséri hangod,
s vigyél kacagva örvények felett,
az űr mezőin, konduló harangok
zenéje közt, hol már a fellegek

se látszanak, és illanó ezüstben
ragyogva leng az ég, s a csillagok
a kékezüst tengerben elmerülten
mohón szívják az égető napot,
s vigyél tovább, hol már a tiszta Tűz ég,
és villogó láng integet felém,
s meríts a Tűzbe boldogan, s a szűz ég,
a lángos ég ölébe hulljak én!

Meríts a Tűzbe, mint az éji lepkét
a szédület a lángos fény felett,
és égjek és lobogjak úgy, ahogy még
vad láz között sem festi képzelet,
s aztán erős Vihar, hozzád kötözve
szálljak a földre vissza, lángolón,
szép csóvaként, mely tűzbe vonja össze
a tájakat a hűlő földgolyón!

HAJNALI LÁNGOK

(Dr. Várkonyi Imréné)

1.

Szárnyal az éj, tova surran ezüstszerű dús puha szárnyal,
foszladozó felhők alján lobogó tüzek égnek,
hajnali borzongás szalad át a mezőkön, a harmat
illatosan tovaillan az elsuhanó szelek útján.
Hullámos tetejű vizeken lebeg által a hangom,
nincs visszhang, csak a szél füttyürészi a reggeli fákon
rég szokott dalait, s valahol már zeng a pacsirta,
hangja fehér kristály, úgy cseng a derűs egek alján.
Távol a földrelapult házak most bújnak a fényre,
karcsú fehér füstcsik remegőn a magasba igyekszik,
kondul a messzi harang, szava zúgva betölti a tájat.
Hajnali őt. Mosoly és kacagás. Most indul az élet!

2.

Nézzétek lobogó hajamat, mint úszik a szélben!
S karjaimat, melyek égve feszülnek a vér ütemétől!
Lábaim a rohanó vizeket megelőzni szeretnék,
képzeletem felhők ködein tovaúzva siettet,
s mint a vándorokat soha nem látott hegyek orma,
úgy hívogat kacagó arcával a fényteli kék ég.
Érzitek a levegőben az illatok enyhe futását?
Hallja-e még fületek suhanó szellőkben az éter
hús lihegését és hófedte mezők zokogását?
Látja-e még gyorsan vakuló szemetek, hogy a földön
él az öröm, s tüzelő sugaraktól izzik a testünk?
Érzi-e feldobogó szívetek, hogy a nagy nyomorúság
szétfoszlik, ha a Tűz átégeti mélyen a vérünk?

3.

Lendül a föld feketén, sebesen, vele lendülök én is.
Szárnyalok a magasokba! Szemem tágulj ki egészen,
s nézd, hogyan érez a lomha világ a rögökre borulva,
s nézd, hogyan élnek a szentek, a jók, a menyekbe igyekvők!
Szállj tüzelő zene, ellebegő dalom! Ó, igaz éhség,
szívd ereidbe a messzi borát, zengő erejét is!
Szállj, ne keresd többé sem az éjt, sem a lanka homályát!
Megcsal a sűrű sötét. Szemeim csak a fényre repesnek!
Ó, ködöket taposó hatalom, szép tiszta Igazság,
hozd el a lángodat a hullámzó tengeren élő
gyöngekarú embernek, a bölcs utakat te mutasd meg,
s századokat tipró butaság hulljon le a porba
ősi magas trónjáról, amely csupa vétek, erőszak!

4.

Élni! Kiáltom a szélbe, a fák ütemével a nyárba,
üzöm a hangomat a suhanó párák tömegébe.
Élni! Dalolva bezengem a rétet, a bársonyos utat,
mondja velem minden riadó völgy és hegyek orma!
Ó, tudjátok-e, mily nagy mélység rejlik e szóban,
mely zümmögve, sikoltva, kiáltva kiárad a hajnali szélbe?
Élni! Csak ezt mondom, ha a nap dübörögve keletről
jő és hirdeti, hogy mit lát, ki a csillagokon jár.
Élet! A lelkünket meg nem fojthatja a múlás,
csak lihegő testünket ölelheti át a halál majd,
s azt sem örökre szorítja magához a földnek a mélye.
Ó, mily boldog, ezerszeresen boldog, kit az angyal
egy lobogó reggel tisztán visz az Úrhoz a mennybe!
Élet! A szentek örökké élnek a mennyben. Örökké!

5.

Istenem, a párázó tengerek és a virágos
dombok, a nagy hegyek is csak Rólad zengenek egyre.
Minden szent nevedet dicséri a mennyben, a földön,
s Rólad zendül az ének a porban s égi körökben.
Ó, a tiéd a hajnalok is, melyek égve dalolnak,
hangok a dús levegőben, a színek, a fények, az illat
s minden, amit kutató szemeim naponta csodálnak.
Áldlak a nyárfákért, s hogy az illat a légbe kiárad,
áldlak a fényért, mely lebegő hajamat koszorúzza,
és az erőért, lendületért, mely a lábamat űzi.
Áldlak az életemért, s hogy a lelkem a mennybe mehet majd,
s nem hagyod el soha gyöngé fiad, ha viharba került is.
Istenem, adj ragyogó szemeket, lobogást a szívembe,
s majd ha osonnak az árnyak, az est puha szárnya terül szét,
csillagaid remegő sugarában a győzelem égjen!

M Á J U S V A N M Á R

Május van már benned: napsugár
melegére lelked szállva száll,
legelteted vígan kedvedet
selymesfűvű dús mezők felett.

Suhansz immár nyughatatlanul,
szép életed folyton szabadul,
felhőket és sikló madarat
előzve a tűnő nap alatt.

Szárnyad lett a kegyelem, a jó,
mindig jobbra, följebb biztató.
S valahol majd, ahol rádtalál,
mosolyogva köszön a halál.

LANKADTAM IFJÚ ÉVEIMBEN

Lankadtam ifjú éveimben,
erőim alig küzdenek.
A karjaim gyakran le hullnak,
szememben bágyadtság remeg.
Apró szokások, kicsi bűnök
kapaszkodnak fel vállamon,
befészkelődnek a szívembe,
bár nem vagyok gonosz nagyon.

Nem az lettem, aki lehettem
volna, ha el nem tespedek.
Nagy észrevétlenül becéztem
némelyik gyengeségemet,
s mint fürge pókok szoba sarkán,
szótték a hálót ellenem,
s most lenge porok takarója
mögött szürkéllek életem.

Talán egy fajta börtön ez már,
nem is csak pókháló csupán,
alighogy egy-kettőt leráztam,
már újra börtönük falán
belül találom magamat, mert
az életem megalkuvó,
nem mindig akartam a jobbat,
sőt azt sem mindig, ami jó.

Az eliramló ifjú évek
rólam kevés jót vallanak,
pedig fölöttem elsuhantak
huszonhatszor a gyors nyarak.
De im, e nagy beismerésben,
ebben is jelek fénylenek,
hogy bátor leszek, szabad és még
sokkal, de sokkal emberebb.

MEG NEM NYUGODHATSZ

Meg nem nyugodhatsz, míg a földön élsz,
egy pillanatra soha meg nem állhatsz.
Nagy őszi múlás bágyadón ha int,
idegeidben készen áll a válasz.

Mert folyton indulsz, ha megérkezel,
sok-sok barátot felejtesz naponta,
s kérdéseikre néha úgy felelsz,
mintha szavad csak folytatása volna

annak, amit már mondanod sem kell,
hisz úgy is értik, miért szólni többet . . .
Napok, virágok, tájak, emberek
még alig szóltak, máris elköszönnek.

HA KESERŰSÉG

Ha keserűség ostromolva
tör ellened, úgy hömpölyög,
s pusztítana tüdődbe marva,
akár a fojtó nagy ködök.
A lelket gyötrő szomorúság
mily szívósan verekedik,
hogyan rontsa benned a valóság
összes szelíd jó képeit!

Nem látod mindig torz valóját,
néha álcázza fegyverét,
s beléd rejtené háborúját,
hogyan rontsa mások életét:
mert aki él, nemcsak magának
boldog vagy elkeseredett,
s akaratlan is másra támad,
aki úgy érzi, elveszett.

Küzdök olyankor két marokkal.
Segítetek ti, emberek,
jó szóval, tiszta mosolyokkal,
– magatokat is véditek.
Gondolatok csak sorsotokra:
ha szép is, jó is életed,
anyád megőszült tán a gondba,
és a halál küzd ellened...

Istenem, mindig védj meg engem,
a keserűség ellen is.
Légy jelen jobban életemben,
erősíts most is, akkor is.
Bátrabban éljek, dalosabban,
vigabban járjam utaid,
mint a madár a kék magasban
ha kifeszíti szárnyait.

S Z I K S Ó

A sziken minden nád kiszáradt,
alig nőttek ki a fűszálak,
meghaltak gyenge ifjúságban,
zörgött a fű, amerre jártam.

Az ember lelke sírni tudna,
hogy ez a föld csak erre futja
leginkább: gyászra, temetésre,
hogy be nem érik jó vetése.

De sorsa nem gyász szakadatlan,
derengő, néma hajnalokban,
mikor a táj harmatban ázik,
a sziksó rajta kivirágzik.

Jobbat nem adhat, ami érték,
virággá szövő szenvedését
elrejtve fehér sósziromban,
derengő néma hajnalokban . . .

Én vagyok néha ez a száradt,
szikes föld, mikor a világnak
s az Úrnak nem is adhatok már
többet magasztos kínjaimnál.

PACSIRTA SZÁLLJ

Mint szürke kődarab, ha felhajítják,
s megáll a csillogó tetőfokon
egy pillanatra, úgy állsz a magasban,
de a szabadság fénylő szárnya von
tovább, tovább. S ha ködben tűnik el
alattad ez a látható világ,
dalolva kérdezed, ki jön velem.
Látod, a föld nem száll veled tovább!

De én megyek! Várj meg te, szép madár!
Nagy villanások, sugarak között
a lelkem nálad is messzebbre száll.
Az életem ünnepre öltözött.
Kevés nekünk a föld, ez a valóság!
Mily szűk határig láthat el a szem!
S milyen kitartó, erős ostromokkal
hódítja meg szívünk a Végtelen!

Pacsirta szállj magasba, magasabbra!
Suhanj, lobogj bennem te, tiszta vágy!
Úgy rugom el magamat e világtól,
hogy meg sem rezdül alattam az ág...

CSENDÉLET

(P. P.-nek)

A délutánba süppedt kerti asztal
magaslatán most ezerféle szín
táncol, s a váza felbillenni készül
teli virággal, mint egy furcsa rim.
A zöld lugas árnyán betóduló fény
jobbra-balra dobja a foltokat,
szép történelmi korszak zsong agyadban,
míg a darázs zümmögve tör utat

a levegőben, aztán tiszta csend.
A tárgyak sugarai hangosabban
ütnek szíven s a párás levegő
hullámszik halkán. Majdnem mozdulatlan
a csontjaidban szunnyadó idő...
De nincs nyugalom, lelkedből kiárad
a szeretet, s boldog kalandra hív
csodálatos szépsége a világnak.

FÉLIG VILÁGOS

Félig világos téli este van,
a hold csak épp a felhőkön keresztül
küldi titokzatosan fényeit.
Ez az idő az, amikor az ember
oly szívesen mereng el életén,
nézi a tájat, fák kontúrjait,
a házak elmosódó sorfalát,
és önmagára gondol, életére,
- míg kint szelíden szálldogál a hó -
az életére gondol, amely mint a táj
egyszerre fényes és homályos,
egyszerre látható és láthatatlan.

TÉLI SPIRITUALE

Fagyott virágok ablakomban
Zord jégvirágok a szívemben
Jöhet-e tél ennél vadabban
Fújhat-e szél még hidegebben

Dermedt vizeknek jég a habja
Lelkem mezői zuzmarások
Arcom pusztító köd kavarja
Zokognom kell hogy újra lássak

Áradj szemem sós könnyel áradj
Áradjatok ki enyhe kutak
Szállj fel szívemből víg madárraj
Ragyogjatok fel égi utak.

TANYAI SÁRBAN

APÁM HAJNALI FÉNYBEN

Fejét lehajtva ment a réten át.
Előtte fényesedve szállt a hajnal.
Szép barna arca megfeszült inakkal
villódzott, mint a nyári éjszakák.

Szemében messzi csillagok magánya
lángolt, a szél lengette dús haját,
mely sűrű lombos éjt ivott magába,
s most csillogott nagy tűzzel fonva át.

S a táncos, fürge fény átszöve testét
lebegve vitte dombok hajlatán,
s a halkszavú fecskék ámulva lesték,
hogyan suhan a hajnalban apám.

Fölötte ékes angyalok daloltak,
alatta búzaföldek és halottak.

SZOMBATESTI VACSORA

A kemencén ragyog a csöppnyi lámpa
homályosan, mint kint a telihold.
A literes üveg üresen ásít,
az előbb piros borral teli volt.

Lassan eszünk. A sápadó falon túl
a néma est levett süveggel áll.
A kutyák néha halkan felugatnak,
jelzik, hogy most valaki erre jár.

Az asztalon zöldpaprika, szalonna,
barna kenyér és üres poharak.
Gyűrött az abrosz, de nem az a fontos,
az abrosznál fontosabb a falat.

Négy éhes férfi eszi a szalonnát...
Kissé furcsán, kissé ügyetlenül
tartom a kést fáradt, sovány kezemben,
de ujjongás lobog és forr belül.

Oly világos, őszinte így, ahogy van
e csendes szombatesti vacsora;
csak hallgatunk s a sárga lámpafényben
villog négy éhes ember fogsora.

TANYAI SÁRBAN

(Sík Sándornak)

A csizmád alatt énekél a sár,
az eső is, mely csöndesen szitál,
dalolni kezd, s figyelve hallgatod
a pattogó, egyhangú dallamot.

Az út körül vetések, sárga rét
megtört színekkel lobognak feléd,
és úgy hallod, valaki panaszát
viszi a szél a nagy határon át.

Tanyák fala fehérlik utadon,
fölöttük köd és néhol unalom
lebeg sötétén, észre sem veszed,
hogy tűnni kezdenek a fellegek.

A sár lehúzza fáradt lábaid,
mintha a börtön súlyos láncait
vonszolnád, pedig békét, örömet,
jó hírt viszel, győztes üzenetet.

Jó hírt viszel, menj énekelve, bár
zokog a szél és ragadós a sár,
s mint hála, úgy lobogjon a szemed:
ez a fáradtság, ez is szeretet.

PIHENŐ

Nagy nyáj vonul az égen,
bárányok s vakmerő
kosok szőre fehérlik.
Vibrál a levegő.
Sok kép, mint a valóság
árnyéka száll elő,
alig látja, csak érzi
a fűben heverő.

Fekszik zizegő fűben
a költő, úgy pihen.
Oly ritkán adatik meg
neki ez idelenn,
mert nyugtalan szívében
mindig szebb vágy terem,
s legszebb versét írná, ha
pihenni kénytelen.

Így este már azért a
világ elcsöndesül.
A béke estikéje
virágzik egyedül,
s a tücskök altatódalt
húznak köröskörül,
hadd nyugodjék a költő
szép láza is belül.

De felhők árnya leng át
a réten lassúdan,
egy vadkacsa kiált a
magasban s elsuhan.
A költő talpra szökken,
úgy érzi, titkosan
e hang őt szólította.
És elfut boldogan.

KÉSŐ SZOMBAT DÉLUTÁN

Nem láttam még ilyen ezüstös
mélyből sugárzó kék eget!
Fák lombja úszik mérhetetlen
magasban s hószín fellegek.
Hízalgő szellő száll az ágra,
s versenyt csörög az ostoba
szarkákkal, mintha semmi dolga
nem volna már, sem otthona.

A rét selymén tengert csodáló
arccal hever egy kis legény,
körötte béklyót zörgető szép
csikó, néhány ökör s tehén.
A fiú lankadtan elalszik,
oly bágyasztó a levegő,
de állatjait féltve őrzi
a harsogó dús legelő.

Halk neszezéssel pihenőre
készül a szombat délután,
ragyog a táj, mint hazatérő
szerelmes arató leány.
A csöndes árnyak áramában
lassan bevonja szárnyait
a síkság, s nézi a pipáló
apró kémények százait.

Pattog a tűz, csillog a krumplin
a paprikás zsír bíbora.
Fortyog a lé, akár az étvágy
várakozó vad mámore.
Hét végén fogaink erői
megnőnek, szájunk szélesebb,
s ahogy betelik nyugalommal
a föld, ezerszer éhesebb

lesz a szívünk, mely küzdve bátran
munkálta boldog igazát...
Kint még egyszer a zaj feléled,
gulyás pattintja ostorát,
az állatok szédült örömmel
szívják a hazai szagot,
és a csorda füstjén keresztül
felszikráznak a csillagok.

EGY VACSORA EMLÉKÉRE

(Rónay Györgynek)

Sűrűsödik az alkony, kék homály
lebeg a párás, őszi ablakon.
Baráti szó szelíd zenéje száll,
marasztaló szó, s jól esik nagyon.

Maradnál is, de menni is akarnál.
Közeledik a vacsoraidő.
Fontolgatod, hogy minek is maradtál
ilyen sokáig, mégse lépsz elő,

hogy most már indulsz. Hívnak vacsorára,
szabadkozol, aztán elfogadod
a meghívást, de úgy nézel a tálba,
és úgy nézed az ízes falatot,

mint kisgyerek, kit megszidott az apja.
Benned sajog valami félelem:
zavart okoztál mégis itt maradva,
s talán nem is hívtak meg szívesen . . .

Aztán elindulsz, s kint az éjszakában
kigyullad benned panaszlón a vád:
nem érted még az igaz egyszerűség
s az alázatos szeretet szavát!

TENGERT SEM LÁTTÁL

(T. T.-nak)

Úgy nő a táj, a látható világ
így esténként, mint holdfényben az árnyak.
Fáradt a szemed, mégis messze lát,
csöndesen lépsz és figyeled a fákat.
Fölötted nyíló, csillagos egek
hirdetik már a boldog életet.

Hányszor kívántál menni messzire,
hegyekkel viaskodtál álmaidban,
s ide jutottál hazád szélire.
Örülsz, hogy ez a csalfa vágy elillan,
s a nyugalanság, ami most is úz,
nem más, csak húnyó, csöndes esti tűz.

Tengert sem láttál, nem is ismered
a hullámok tajtékzó robbanását,
futó homok borítja éneked,
és verseid galagonyák kiáltják,
s oly egyszerű vagy, mint a fák alatt
megbúvó kicsi jánosbogarak.

Ez a sötétben elvesző vidék
parányi bár, a szem könnyen bejárja,
de látod, most is úgy tekint feléd,
mint jóbarát szokott a jóbarátra.
S mint fölötted a zúgó jegenyék,
úgy zümmög énekedbe itt a nép.

HOLDFÉNYES ÉJ

A hold lobogva úszik át az ég ívén,
alatta tenger éj, a nyári fák
alusznak csöndesen és mint a hullám
csipkés taréja, rengeteg faág.
Fakult emlékeim javát szedném elő,
hogy zsongjanak, vígan susogjanak,
de feledés vad denevérje röpköd
agyam körül, s a gondolatra csap.

Fakult emlékeim javát szedném elő,
de száll a hold, s talán a föld alól,
a fű közül sok cirpelő tücsökdal
a csöndön át bolyongva kóborol.
Téged keres a dal, szelíden szólogat,
a hold ezüstös arca rád nevet.
Szólj hangosan, gyerekes szenvedéllyel
kiálts feléjük ismerős nevet!

Holdfényes éj, sötét mezőkre villanó
derűs sugár, te meg nem érted ezt,
miért ébredt fel hangomban a gyermek,
kit elfeledtem és ma szólni kezd
huszonöt év után, midőn kemény a szív,
s megváltozott a környező világ,
a régi táj, mely itt piheg köröttem,
s hold szötteésébe rejti bánatát.

Huszonöt év után, midőn az ifjúság
felhőket verdeső nagy szárnyai
megszelidülnek és az egyszerűség
derűje száll szememre játszani,
te gyermek, bátran lépj elő! Köszöntelek!
Az éjben ezer dallam ostromol,
téged keres a bujdosó tücsökdal
a fű közül s talán a föld alól.

De kár, hogy annyi éven át feledtelek.
s ha sírtál, sokszor elaltattalak.
Most jóságod felemelem magamban,
s az életemmel fényre tartalak.
Meghódított szelíd, mocsoktalan szíved.
Gyermek vagyok, barát a hold s az éj.
S gyermek hajol ki néma mosolyomból,
mikor a dal szívembe ér.

ŐSZI ÉJ

Az éj félelmes mélységeiből
a fák karjai csillagokig érnek.
A hívogató ég föléd hajol
holdas színekkel, s váratlan a télnek
hűvös lehellete arcodba csap.
Gyors vadlibák húznak már messzi délnek,
s úgy érzed hirtelen, csak egymagad
vagy ébren élő ember itt a tájon.

Most szél és ősz és csillag arra biztat,
menj, menj te is, mindegy: gyors griffmadáron
vagy felhőn vagy csak gyalog lábakon,
de menj te is, túl lelkeken s határon.

Nem, nem megyek. Messzebbre jut a jószág
s a szeretet hű, józan embere.
Összefogja a magasztos valóság
szálait, mint az őz szelíd szeme
a hold sugarait. S szebb lesz vele
a sebzett föld és hajszott élete!

VADÁSZAT

S Z A B A D S Á G

Kitárt karokkal fekszem a gyepen,
és látom, lassan száll felém az ég,
hogy átöleljem némán, kedvesen.
Száll, száll felém a fénylő, tiszta ég,
s a föld is lendül, érzem, felfelé,
a fákon mámorosan leng a lomb,
s ha nem csitítnám, talpra keltene
a szívem a mezőket, úgy zajong.
Oly könnyű most a testem, súlytalan,
és lassan már a föld is elmarad,
s én tárt karokkal szállok boldogan
a föld felett s a lángos ég alatt.

VADÁSZAT

Apám megy elől, én utána,
köröttünk halkán sir a nád.
A csillagok között kiáltva
húznak a fáradt vadkacsák.

Lapulj a nád közé, le gyorsan!
Néhány szorongó pillanat,
s egy vad a szédítő magosban
forogni kezd a hold alatt.

Csobban a víz lábam nyomában.
Előbb is csobbant, hogy a holt
kacsának vére lent a sásban
a szikes vízzel összefolyt . . .

S mentünk tovább. Nem is figyeltem
a többit, mily riadva szállt!
Hogy rázták le vad rémületben
a szárnyukig szökő halált!

ERDŐBEN

Száz bozótot hajtva szét kezedd,
törsz előre sűrűsége át.
Jó kedved van, indulókat harsogsz,
vidám pintyek figyelik a szád.
Számlálgatod, hány órája annak,
hogy bezártak homállyal a fák.

Mennyi éve, hogy a fák, a bokrok
utad előtt összehajlanak,
s téped, rontod vérző tenyerekkel
a sok erős, összeforrt falat,
s természeted sűrű dzsungelében
szelidítesz éhes vadakat.

Hány éve, hogy homlokod nyugalmat
erdő tépi vad tüskéivel,
s néha, amint éppen énekelnél,
visszahajló ág a szádra ver!
És aztán a küzdelem magaddal,
gyilkos torok hogy ne nyeljen el!

Fogy az erdő. Bátran törsz előre,
győzelmesen, sűrűsége át.
Hiszen nem is magad erejéből
győzöd ezt a rengeteg csatát!
S nem neked, de harcaid nyomában
hajladozva hódolnak a fák.

VIHAROS ESTE

Reggel óta egy óriási
vadgalambszárny csattog az égen.
Szívfájdító turbékolással
ébred a hold a szürkességben.

Napszámosok mennek a fák közt,
szaggatott hangon énekelnek,
egy ló megáll a sima úton,
s nekifeszül a gyötremnek.

A nagy homályt most váltja éjre
a hódító halotti pompa.
Hörög, zihál a reszkető föld,
mintha századszor haldokolna.

Ne menekülj! Az éjszakában
beléd kapaszkodnak a nyárfák,
s szorongó, tágranyilt szemedből
lesik a fény feltámadását.

EGY AKVARELL ALÁ

Bortócsás durva kocsmasztal.
Üres pohárban kél a hajnal.
A háttér tele néma jajjal
s hallhatatlan komor panasszal.

A levegő lobogva lázad,
nincs benne béke, csak gyalázat.
Egy üvegből egész évszázad
lelketölő borgőze árad.

GYÁSZMENET

A márciusi ég olyan szelid még,
pedig nemrégén jajgató libák
kavarták fel bársonyos tiszta csendjét,
amint fáradt könnyel húztak át

csapkodva rajta, mint a gyászmenet most
az utcán. Koszorúk és díszruhák
között vonul a holt dacos szemekkel,
mintha nem is sajnálná önmagát.

E M L É K

Ültünk a lesgödörnél
a vadászat után.
Te feküdtél a földön,
füvek jó illatán.

Borzongtak fönt az ágak
egy magános, szikár
jegenye karcsú tornyán,
s borzongott a határ,

amikor elmesélte
szorongva, monoton
hangon, hogy tört reád a
pokol a frontokon.

Csak ültem, mint a gyermek
szokott, ha apja szól,
de hallottam, a holtak
szólnak a föld alól . . .

A nád fölött egy vércse
víjjogott élesen,
s mint gránát, úgy csapott le
a tisztás széliben.

Halk sikoly lett a válasz
a füstös ég alatt . . .
Azt hittem, fájdalomában
a szívem megszakad.

A PÓSTASLÁNY

Egy félkarú lány hordta régen
falunkban a leveleket.
Nyaranta gyakran vele mentem,
én, a pöttömnyi kisgyerek.

Félkarja volt, de azzal is mily
nagy forradalmakat kevert:
az emberek sírtak s nevettek
mindenfelé, amerre ment.

Vele tanultam látni, akkor
a világ sorsa hogy forog,
s hogy közömbösek nincsenek, csak
sírók vannak és boldogok.

VERS A SZÉN BANYÁSZOKHOZ

Nemrég, hogy a szobámba értem,
a farkasordító hideg
biztatni kezdett, hogy megírjam
néktek üdvözlő versemet.
Kezem ugyan kicsit fagyos még,
de múlik már itt bent a tél,
most kezd a kályha duruzsolni,
s a lángja rólatok beszél.

Beszél a láng, s a langy melegben
valami rejtett, jóleső
mosoly sugárzik a szememben,
mintha a szárnyaló idő
előbb sietne, s már a május
hajolna be az ablakon,
s a hó helyett fehér virágot
lengetne kint a fuvalom.

Látjátok, a meleg szobában
mily szikrát vet a képzelet!
Amíg ti lent a bánya mélyén
bontjátok a kövér szenet,
fönt értetek is küzd naponta
sok ismeretlen jóbarát,
és tettel, szóval támogatja
az igazság diadalát.

Meleg lakás. . . . Szép béke vágya
bejárja koldus lelkemet;
a békevág, hogy a világot
fűtse a tiszta szeretet.
Ezt is kívánom, ezt a drága
szíveket izzító szén.
Legyünk mindig, most és örökre
sugárzó boldog emberek!

CSÉPLŐGÉP

Öt szeretem a legjobban
a gépek közül,
a mezők énekesét,
a cséplőgépet.

Ő volt az első,
igazán hozzánk méltó
játékunk:
úgy vonult falunkon keresztül,
mint a mesebeli óriás.
A traktor mögött ballagott
nyújtott nyakkal,
éhes szájjal,
s gyerekek csapata követte.
Aztán megállt az utak mellett,
és vad hangolások után
énekelni kezdett.
Barna férfitestek vették körül,
s úgy állt a fedélzetén
az adogató és az etető,
mint a diadalívek ormán
az ősi szobrok.

Ma már tudom:
valóban óriás ez a gép,
s valóban diadalív.

Mellette tanultam becsülni
a friss búza illatát
(micsoda öröm volt
könyékig beletúrni
a roskadó zsákokba!),
mellette tanultam becsülni
a szorgalmat, az izzadságot,
az előrelátó emberi észet,
amikor a szalmahegyek nőttek oldalán
és pelyvát kavart a langymeleg
júliusi szellő.

Ó, ha most hirtelen
megállna egy az ablak alatt,
hangos szóval zengeném
dicséretét,
itt a városban, a tér közepén
ujjongva köszönteném
őt,
a géppé varázsolt
emberi jóságot!

A KANÁSZ

Ha ostora pattog az utcán,
a fegyverek jutnak eszembe.
S ha fújja túlkét rendületlen,
a trombitaszó harsog egyre

emlékeimben, és a porban,
amit az ijedt disznók vernek,
úgy rémlik, fojtó csatafüstben
fáradt oszlopok menetelnek,

pedig a kanász csak a béke
embere mégis; hogy jólét
virágozzék, hajtja a csordát,
és otthona a sarjadó rét.

De én a gyilkos háborúknak
gyermeke, szinte tehetetlen
szorongó képzettársítások
rémeit hordom a szívemben.

DIÁK

Az utcasarkon, ablakom
alatt egy diák álldogál.
„Csini baba szeretlek én”,
ezt fújja fél órája már.

Idegésít e százszor is
megúnt, közismert furcsa dal.
Leszóljak s hallgattassam el?
Tán nem is sejti, hogy zavar.

Csak hallgatom és lenyelem
feltörő bosszúságomat.
Hisz nem tesz rosszat. S hátha ő
ezzel is kicsit boldogabb.

EGY RÉGI SZÉLMALOMRA

EGYSZERŰ VERS ANYÁMRÓL

Száll az alkony barna szárnyon,
csillag nem egy, se nem három,
ragyog száz is fönn az égen,
s hintázik az ág hegyében.

Anyám ül a kopott széken,
nem alszik, de nem is ébren
nézi eltűnt hatvan évét,
ezer csillag tiszta fényét.

Ezer jótett fénye lobban,
ki halványan, ki meg jobban,
jó is, rossz is: sok-sok emlék
foszlik, mint a régi kelmék.

Hallgat és néz. Nagy homály van.
Csillagsugár ring hajában.
S egyszercsak a sűrű estben
csukott szeme könnybe rebben.

Bánkódik vagy öröm érte,
– kérdeném, de ha rám nézne,
tudom, könnye messze tűnne
szép csillaggá dicsőülve.

Mindig így tesz bánatával:
meg ne tudjam, amit fájlal.
Csak mosolyog életével
békességben földdel, éggel.

EGY RÉGI SZÉLMALOMRA

Emlékeimben úgy állsz még ma is
gyermekkorom fénylő ege alatt,
mint óriás, kitárva karjaid,
szállani készen, mint a madarak.

Sokszor megmásztuk gerendáidat,
ott születtek az első távlatok.
Néhány méter magas tető alól
az ember mennyi szépet láthatott!

A kis patak lent vígan ballagott,
vizén tótágast álló vadkacsák,
túlhan a rét s határtalan szíkek
füvén a csorda ringatta magát

előre lassan, füllesztő meleg
hullámain keresztül, s fönt az ég
felhőfodrokkal ékes partjain
bárányok itták tengerek vizét.

Távol a falu zsongott, mint a kas,
zöld csépkö gépek dűnnyögték körül,
s gabonás zsákkal teli a derék
kocsik vonultak győzelmi jelül . . .

Ott állsz-e még? Hej, citerál-e még
a szél vitorlád roncsolt szélein?
Emlékeim szép kék ege alatt
forogva némán őrlöd éveim.

NAGYANYÁM

Tünt évek ülnek ráncos arcán,
haján fehér ezüst ragyog,
de szemei még fénylenek, mint
hunyorító őszi csillagok.

Az asztalán gyöngyös piros bor,
fehér kalács és friss kenyér.
Mosoly játszik a szája szélén,
amikor anyánkról beszél.

S ha elmegyünk a délre dülő
nyárfák között a kőúton,
el-elmereng, s talán szemében
könnyet fakaszt a fájdalom.

Mit gondolhat, midőn az utak
kékes ködében elveszünk?
S ha visszasurran emlékekben
lobogva ifjú énekünk?

Mit gondolhat, midőn búcsúzva
könny fátyolozza a szemét?
Ha megjövünk házába újra,
ó, él-e még?!

NAGYANYÁM RAVATALÁNÁL

Törékeny kicsi asszony, nagyanyám,
míg éltél, sohasem tegeztelek.
Most engedd meg, hogy a halál után
a koporsódnál így nevezzelek.
Szelid mosollyal néz hideg szemed . . .
Ó, tudod jól, nekünk mily nagy dolog,
hogy most is mosolyogsz, ravatalon,
hiszen mi alig voltunk boldogok!

Te megismerted úgy a szenvedést,
amennyire kevesen emberek.
Két háborút, sok kint, keserveket,
virrasztgatást halott s beteg felett,
de mosolyod soha meg nem fakult,
úgy éledt újra mindig, mint a fák,
mert lelkedben virrasztott a tavasz,
és kiragyogott szép szemedén át.

Meghaltál. Nemsokára por lebeg
sírod fölött a gyors kapák nyomán.
Mily egyszerű volt szürke életed,
s mégis milyen nagy! Győztél nagyanyám!
Hatalmas lelkedbe kapaszkodott
a földön annyi minden, ami jó,
s akarva is, meg akaratlanul
erő voltál, sugárzó, biztató.

Lelkedben virrasztott a tiszta Ég,
s naponta szótték fényes glóriád
halk sóhajok a hajnali misén,
nagy áldozatok, suttogó imák.
Szó nélkül is tanított életed,
s jóságod példáit visszük tovább
a tetteinkben századokon át
gyermekeid és sok-sok unokád.

Viszem tovább erős türelmedet,
s összeszorított fogad erejét,
hogyminden, amit adhat a világ,
szebbé tegye az ember életét.
S most már tudom, más ember egy sem győzhet,
csak mi győzhetünk a halál felett,
akikkel van az Isten ereje:
mi egyszerű és józan emberek!

A N Y Á M

Anyám,
az ajándékozó,
a Bibliában megdicsért
erős és okos asszony
most hetven éves.

Csodálatosan gazdag
lett hetven év alatt:
mindig csak ajándékozott,
adott, amit csak adhatott,
és most, hogy élete
ezerszeresen fénylik
vissza a tűnt időkből,
úgy érzi: az övé
az egész nagy világ,
mindenki öröme.

Mert százszoros öröm
úgy maradni szegénynek,
hogy mindig adjon is
az ember: életet,
kalácsot, kenyeret,
gyermekeket, imákat,
könnyet s szeretetet.

Nincsen nagyobb öröm:
így nyerni meg az Istent,
földi részletek árán
a mennyei Egészet.

Anyám így jár a földön:
hetven évvel a vállán,
s az éggel a szívében.

A P Á M

Két éve már, hogy béna lábbal,
bottal biceg szegény apám,
s karjának is munkátlanul kell
hervadni béna oldalán.

Órákon át csak ül a lombok
árnyába rejtve életét,
s tűnődik, meddig száll előle
még távolabb a fátylas ég,

s milyen kitartó mind e látvány
szeme előtt! Az emberek
szánakozó, síró beszéde
sérti fülét. Nem érti meg,

miért panaszkodnak helyette,
hisz ő egy árva szót se szól,
pedig hát ő s nem ők a béna,
a föld az ő lába alól

menekül, hogyha félve rálép,
s belé hasít a szenvedés,
fájón, mint véres háborúban
a vad szurony s a durva kés.

Panaszszó mégsem hangzik ajkán,
Tudja-e, hogy nincs fájdalom,
mely valahol, átlényegülve,
ne lehetne nagy irgalom

s erő forrása?! Tán fiában
ez a hatalmas gyengeség
izmot szilárdít s edzi léptét,
hogy fáradtság ne érje még!

Így él. A rossznak, szenvedésnek
sohasem adja meg magát.
Életén át erre nevelte
bátor sorsával a fiát:

van olyan fa, amely ha kivágják
földre dőlve is újra hajt még,
gyökértelen is újra zöldül,
mert élni drága kötelesség!

SZIKSÓS NÉNI

Nyárvége van. Fakó ruhában
megy, megy az úton
egy öregasszony.
Kezében gyékényből fonott szatyor.
Nagyon nehéz, nagyon nehéz!
Lehúzza vállát. Hangosan
lélegzik, s néha alig hallhatóan
ezt mondja: Sziksót vegyenek!

Alig hallhatja valaki,
oly csöndesen kiáltja.
Mintha bűneit
kellene utcahosszat kiáltoznia!

A sziksó nem kell senkinek.
Van szappan, száz mosószer.
Pedig ez a néhány kiló
sziksó kimosná a szívünkben
a piszkot, a rideg
résztétlen zord nyugalmat!

Szegény asszony, talán
mindennap végigjárja útját,
a megaláztatások útját.

Nagyon szegény,
ki azt sem tudja,
hogyan kell kérni.

APÁM VACSORÁZIK

Egy szót sem szól. A párolgó leves
fátyola mögül néha kitekint,
éppúgy, mint mikor valamit keres,
szeme körüljár s tálba néz megint.

Kenyérért nyúl, hogy újra szegjen,
s a kenyérhéjban sír a kés,
akárcsak benne, – élesebben
sebet hasít a szenvedés.

Anyám az asztalt nézi hosszan,
szeme körül árnyék a gond,
sápadt az arca, mint magosban
felhők közt szálló holdkorong.

Pedig ők érzik napjainkban
a jó emberség örömét . . .
Tudom már: ami ebből itt van
a földön, soha nem elég!

Nem búsulnak, csak nem beszélnek,
és én is hallgatok velük.
Megértem így is a beszédet,
amit kiált az életük!

JÓ LENNE NÉHA

Jó lenne néha havas téli estén
hallgatni csöndben tiszta szép mesét.
Összejönnénk a jó meleg szobában,
mint az öregek hajdanában, rég . . .

Az asztalon sercegne az olajmécs,
és pipafüst szállongna fodrosan,
a kemencén a macska szundikálna
fejét lábára hajtva álmosan.

Kint hullana a hó, s a kiverődő
fény játszana a sűrű pelyheken,
s egy közeli vonítás úgy zörögne
az ablakon, mint fázó idegen.

És nagyanyó így szólna püsszegetve:
Kutya vonít, ugorj ki csak, gyerek!
Egy csitri lány kuncogna: Tán boszorkány!
De a fiú: Azt hiszed, nem merek?!

Aztán a mese csöndes morájában
ha egy-két öreg bóbiskolna épp,
mire felébredne, észre se venné,
hogyan megváltozott idebent a kép:

Szemünk ragyogna, újjongna a lélek.
S midőn az óra verné a tizet,
felállnánk halkán és megilletődve.
Maradnánk még, de késő, nem lehet.

**S kísérnének a néma éjszakában
tiszta mesék és fehér háztetők,
és hazafelé menet énekelnénk
ifjúi szívvel, győzelmek előtt!**

ANYÁM IMÁDKOZIK

Most is ott ül a konyhai homályban,
föléje szürke sátort sző az est.
A forró víz duruzsol a fazékban,
apámnak készít esteli levest.

Már nagyon fáradt. Látom így, a távol
ködében is fehéredő haját,
és szinte hallom gondokkal szegélyezett
ajkáról felszállani az imát.

Két munka közt, rövidke pihenésben
fáradtan olvasót imádkozik.
Ó, hogy virágzik benne, életében
együtt a munka és a tiszta hit!

APÁMRA GONDOLOK

Egy öreg férfi
jő csoszogva.
Meglágyul az aszfalt,
csak botja kopogása
jelzi, hogy köveken jár.

Szeme messzire néz.
Nem téged, nem a házakat,
más valamit figyel.
Kérdezném, hova néz,
de szégyenlem a hangom,
annyira érces, erős.

Ő
suttogva beszél csak.
Nem koldus,
százszorta nagyobb annál:
nyomorult,
akinek pénznél többet ér,
ha szelíden rámosolyogsz.

Apámra gondolok:
valahol a falunkban
épp így csoszog ő is az utcán,
félíg bénán.
S hogy neki is kalapot
emeljenek mosolyogva,
meghajtom most a fejem,
s köszönök
ennek az ismeretlen öregnek.

INGFOLTOZÓK

Úlnek az árnyas fa alatt,
kezükben ing és rongydarab,
s az álmos szombat délután
fészkelve zümmög fönn a fán.

Kezükben lassan jár a tű,
s az ing mily hosszú életű.
Lehet, hogy új még sose volt,
szakadt folt hátán csupa folt.

Két asszony foltoz hallgatag,
s a tűz fölött a krumpli, bab
rotyogva sűríti levét . . .
Szépítik mások életét.

ANGYALI ÜDVÖZLET

SZŰZ MÁRIA SZÜLETÉSE

Ha fáradtan kiülsz a ház elé
így ősz felé, nyárvégi esteken,
s szívedre száll a hűvös alkonyat,
míg másokkal beszélgetsz csöndesen,
érezed-e, milyen érett a világ?!
Majd szétpattan, mint fürtökön a szem!
Sejteni már a mustok illatát
hajnalonként a vén szőlőhegyen,

itt-ott csépelnek, feldong még a gép,
– borsót, kölest munkál, nem gabonát –,
fecskék hada sűrög a drótokon,
tárgyalják útjuk száz gondját, baját...
Érezed-e, sorsunk hogy beteljesül?
Mint gyümölcsüket érlelik a fák,
úgy érleli a Tervet az Idő,
s aki remél, ínséget sose lát.

*

Ilyenkor ünnepeljük Máriát,
Kisasszonyunkat, ki midőn korok
várakozása érett őszre vált,
megszületett, jelentve a napot,
melyen beteljesül ezernyi vágy,
új korszak indul s teljesség ragyog.
Üdvözlégy égi Rózsa, Mária!
Köszöntenek virágok s angyalok.

*

Talán ily fényes szép nyárvége volt,
lehet, hajnal felé történhetett:
Joachim gondban járt-kelt udvarán,
hisz Anna már idős volt, s gyermeket
vártak. Megjött a szomszédasszony és
néhány rokon nő is megérkezett.
S hajnal felé, midőn a madarak
hangolni kezdtek egy-egy éneket,

egyszercsak nyílt az ajtó, szállt a fény,
világosság úzte az éjszakát,
s Joachim hallja: üdvözlő szavak
szólítják őt a zengő fényen át,
s mintha a föld szíve hatalmasat
dobbanna, érzi, újjong a világ . . .
Imába kezd, dicséri az Urat,
s köszönti a Kisasszonyt, Máriát.

ANGYALI ÜDVÖZLET

Senki sem tudja, mért ilyen
szép üdezöld a rét,
virág mosolyog mindenütt,
fehér és csupa kék.
Vidám madarak zengenek,
s mily messze száll a dall
És béke van, vigasztaló,
ünneplő diadal.

Senki sem tudja, csak az Úr
s talán az angyalok,
hogyan érkezett az Idő,
amelyért századok
esengtek könnyel s összetett
kézzel zokogva már,
itt az Idő, hátrál a bűn .
és vele a halál.

Szűz Mária imádkozik,
(a régi mesterek
így festik mind a képeken),
de az is meglehet:
ebédet főz, és éneke
halkan, dúdolván száll,
hagyma pirul a tűzhelyen,
az idő délre jár,

a szűk ajtókeret sötét
lesz akkor hirtelen,
„József jött meg ilyen korán,
sietve készítem
ebédjét” – szól s köszönteni
szelíden hátranéz,
s most látja csak, egy angyal az,
körötte az egész

szobát elárasztja a fény.
„Üdvözlégy, Mária!”
– hangzik az isteni követ
köszöntő dallama.
Mint aranyharang, csendül a
mennyei üzenet:
„Anya leszel, ó, tiszta Szűz,
az Úr lesz gyermeked!”

Csodálkozik most Mária,
nem érti, hogy lehet.
De kérdésére válaszol
az égi kérdező:
„Az Isten mindent megtehet,
a Szűz Fiat fogan.”
„Legyen nekem igéd szerint”
suttogja boldogan.

Az angyal gyorsan eltűnik,
sebes felhőre lép.
Hálaimát rebeg a Szűz,
míg készül az ebéd.
Szekér zörög a ház előtt,
jönnek az éhesek.
Köszönnek kurta szóval, ők
semmit sem sejteneek,

csak lelkenedeznek csöndesen:
mily üde szép a rét,
virág mosolyog mindenütt,
fehér és csupa kék,
vidám madarak zengenek,
s mily messze száll a dal!
És béke van, vigasztaló,
újjongó diadal!

SARLÓSBOLDOGASSZONY

Ez a levegő, ez az áldott
érett búzaföld illata
elkísér már, amerre járok,
mindenhová, derűs világok
s szép faluk zengő dallama.

Játékos csönd bujkál a fákon,
s hallgatja sarlók zizegő
szorgoskodását, meg a három
kakukk dalát az árnyas ágon,
s ha jön a déli pihenő,

úgy ragyog, szikrázik a kék ég,
mint álombeli nagy tavak.
Sok dús kereszt a tiszta békét
énekli, földöntúli érték
jószágát itt a nap alatt...

Kis fehér felhő száll az égen,
halk álom aratók szemén:
a búza közt fénylő fehérben
látogatóba siet éppen
a Boldogasszony könnyedén.

NAGYBOLDOGASSZONY

Érett a nyár. Gyümölcsök illata
a légből és közelgő ünneped
nyaraknál édesebb, frissítő zamata.
Rólad beszél a költő képzelet.

Milyen lehetett égbe szárnyalásod?
Talán égve daloltak a mezők,
s a fecskék egy ideig elkísértek,
aztán megálltak a felhők előtt.
A nyári lombok halkán elbúcsúztak,
és himnusz zengtek fönt az angyalok,
s Te láttad még egy felhő hasadékan,
apostolok szemén mily tűz ragyog.
A lelket vágyódó szomorúság
párázta be, akár a réteket
a messziség halvány ezüst homálya . . .

Nem úgy mentél el, mint a többiek
a földön, akik elhagyják a házat,
s az útkanyarnál visszaintenek:
megjövök nemsokára, várjatok rám!
Kezed talán magasba inthetett
biztatva, hívogatva, – és ígérve,
hogy itt maradsz azzal, aki szeret . . .

TÁJAK EMLÉKEI

SZEGED, ALSÓVÁROSI TEMPLOM

Gót ablakok mögött történelem,
barokk arany és modern áhítat
imádkozik. Istenes századok
emléke leng a boltozat alatt.

A szürke oszlopok, mint föld alól
kinyúló csontos, óriás kezek,
s az ívek, mint az ujjak, szervesen
kulcsolódva tartják az épület

biztos arányát, tiszta tömegét.
Nincs tehetetlen kő, ha értelem
veszi munkába! Szárnyal, énekel
minden atom és mind a négy elem:

a föld, a tűz, a víz, a levegő,
melyek szövetségéből a falat
építették, hogy imádság legyen
a Lélekről tanúskodó anyag.

SZEGED, DÓM-TÉR

(Bálint Sándornak)

I.

Köröskörül ívek és oszlopok
utcáin jársz és mindenütt kövek
fogadnak olyan csöndben áhitattal
mintha nem is volnának emberek

a földön sem növények állatok
csak fönt az ég csodálatos tető
a tér fölött határtalan mezőjű
kékség itt lent pedig előkelő

komolyság holt ünnepi körmenet
kövek kövek viszik tekinteted
köröskörül s középen két torony
hegyén a lassan forgó fellegek.

II.

Megállsz, gondolkozol, hisz van időd
felmérni mindent gonddal, tervszerűen.
Román ívek során tűnt századok
emléke száll, lobog a tiszta műben.

A kő szívét bár meg nem hallhatod,
de nézd, az alkotásban itt az ember:
a lélek harcol fáradatlanul
a múltba visszaszálló érzelemmel.

Hallgat a kő, de benne él az arc,
az akarat, mely ilyennek faragta.
Itt minden érted van: az emberért,
hogy szebben élj. Ismerj hát önmagadra!

III.

Éjszaka van. Ma nem mehetsz tovább.
Seregelnék az éj csillagai
fölötted. Lélegzetük ritmusát
a pusztá csöndben szinte hallani.

A lámpák sápadtan parázslanak,
de fényben égnek mégis mindenek:
a szentek fönt a Dóm homlokzatán
s a csillagok alatt az emberek.

Feljő a hold. Érzed-e, mily szabad
a tér s az út előre s fölfelé?
Egyszerre két világ is hívogat.
Minden tiéd és te az Istenél

DÉLBEN A SALGÓI HEGYEK KÖZT

Mintha új vulkán akarna kitörni,
úgy száll a szürke gyár fölött a füst.
A déli naptól meggyulladt a város,
a házak fala lobogó ezüst.

A villamoscentrál is egyre izzik,
mert tűz az áram, gyújt, amerre fut.
A fény bevonja kéklő sugarakkal
a hegyek között fészkelő falut.

Villog az erdő szemben a Karancson,
suhogó szélben villog lombja már,
és szikrázik a barna kövek csúcán
a kilátó is és a csonka vár,

és tűz a hangunk, felvillanva elszáll,
és tűz a hegyekben a barna szén,
és fény suhan újjongva, zengve, frissen
a bazaltbányák lángoló kövén,

és fény a harang is, mely délre kondul,
s hangjával átszövi a tereket,
és fény az is, mit hirdet énekelve:
legyőzhetetlen béke s szeretet.

A BALATONNÁL

Fekszel a parton s élvezed a víg
eloldódást a mától, a világtól.
Szemközt a hegyről ritka köd szivárog,
s fölötte tompa felhő. Sose lángol
a táj, csak izzik átszőve ezüsttel,
hálókat húz a fény a víz alatt,
s úgy játszanak a fehér habtaréjok,
mint bujdosó, parányi madarak.

Gondolatod s néhány lassú vitorla
vonul a láthatáron csöndesen,
s a parttalannak látszó mély tükörben
tekinteted szeliden elpihen.
Zsongó zene párázik a habokról,
a béke száll ily puha szárnyakon,
emeld fel homlokod a tiszta fénybe,
s borítson el gyógyító szájalom.

Sajnáld magad, mert íme, mire képes
a víz, a lomb, vitorla, barna hegy!
Hisz ezt a békét, ami itt körülvesz,
magadnak csak kicsit köszönheted.
Látod, milyen sugárzók mind a színek?
Szép csillogó mosoly a lombos ég!
Adtál-e annyit ma az életedhez,
a boldogsághoz, mint ez a vidék?

Sajnáld magad, és sajnáld azt az embert,
aki úgy őrzi reszkető szívét,
hogy jószágot másoknak sosem adna,
és nem fogadja el soha tiéd.
Pedig te több vagy, mint a víz, a nádas,
s a nyárfasor a túlsó oldalon.
Annyit sem számítsz ezen a világon
sokak szemében, mint a Balaton . . .

KARANCSI ESTÉK

Az ablakig lopódnak a hegyek,
nagy szürke lombjuk ráborul a tájra.
Halk indulót dalolnak a legyek,
s a szúnyogok zenélő pici szárnya.

Az ég, mintha még valamire várna,
virrasztgat tompa fénnel keveset,
és csillagok szállnak az esti fákra
oly könnyedén, akár a verebek.

Bármerre nézel, sehol tág mező,
határt körít szemed elé a hegység.
Így nézi tán sok bénán szenvedő
tünt éveit, sok gyászos régi percét.

És báncódik. Most kezdi érteni,
hogy kellett volna életét elkezdeni.

BALATONPARTI EST

A part felől már támad a sötétség,
tépett foltokká foszlik a vidék.
A fák szorongva húznának a fényre,
egy bátor ág dühödten csap ki még
az est hálójából, de mindhiába,
megáll a szél s a harc is éjszakára.

Dunnás ködökben alszanak a színek,
ám túl a kék Badacsony oldalán
kis lámpás ballag a parányi ösvény
kanyarjain. Lámpás-e vagy talán
csak gondolat, mely keresi az emlék
pincéi mélyén századok szerelmét?

Oly könnyű minden, olyan nyugalom van,
hogy tűnődöm, való-e ez az est?
Mintha páraként lebegne az élet,
s nem lenne bennem semmi-semmi test.
S van-e zene, mely szárnyalhatna szebben,
mint ez a csönd a véges végtelenben?

Egy lány bolyong a parton elmerengve,
nézi a víz sugárzó távolát.
Mi hozta ide? Gyötrő szerelem tán?
A hold ezüstje átszövi haját,
sirály villan a fátylas láthatáron:
az ifjúság. S eltűnik néma szárnyon.

KISKÚNHALAS

Felénk nincsenek tengerek
sem cethalak. Mikor a részeg
hajóról egy sötét napon
mélybe dobtak a tengerészek,

úsztam az áradó homok
vad hullámain fuldokolva.
Keserű volt a levegő,
mint Jónásnak a cethal gyomra.

Számolgattam a napokat,
de bizón vártam új ígére,
hogy harmadik nap hajnalán
vígán induljak Ninivébe.

J E G E N Y É K

Két jegenyesor áll eléd,
hogy fejet emelj, fáradt ember,
ki ballagsz gonddal válladon
s szívedben tenger türelemmel.

Azt gondolod, lezárt világ
vagy, s téged senki nem emel föl?
Nézd, esti lámpák intenek
s Isten szeme a végtelenből.

KISKÖRÖS

A főtéren Petőfi szobra
mereng az alkonyon.
Kipirosított tót leányok
ülnek a padokon.

Magyar legények járnak arra,
szívükben dal terem
és népek közti szép barátság:
szabadság, szerelem.

GALAGONYÁK

Galagonyák, szót emelek most
értetek! Ki ne vesszetek,
ti, siró homoktengereknek
oázisai, éljetek!

Ti, elesettek a világban,
ültessetek galagonyát.
Hadd virágozza a reménység
s az egyszerűség csillagát!

MAGÁNYOS NYÍRFA

Egy nyíregyházi régi kertre
gondolok mostanában.
Csipkés levelű árva nyírfa
néz vissza haloványan.

Csönd van. Csak épp a nyírfa lombja
remeg időtlen lázban.
Rég volt. S most értem csak a sorsát,
hogy magam megaláztam.

ESŐS AKVARELL

Morajlik, zúg az erdő,
hajlik a venyige.
Mennykő csapkod a nyárfák
hajlongó hegyibe.

Három jókedvű férfi
– fejükön zsák, kabát –
támogatja egy kunyhó
rozoga oldalát.

ARATÁS

Legszebb a mező aratáskor:
csupa kereszt, összeadás.
Valami földöntúli csöndbe
emel a kaszasuhogás.

Magasba, ahol minden érték
csodálatos százannyit ér,
átlényegül, s a teljes élet
testét növeszti a Kenyér.

ESTI TÁJ

Van táj,
amelyből nem maradt
más emlék, csak az elhaló
távoli és hívogató
halk esteli harangszó.

A falu:
felhőkbe szálló nagy torony,
Az erdő:
szerelmes vadgalamb.
S az est:
vigasztaló harang.

MISZTIKUS SZERELEM

*„Olvido de lo criado
memoria del criador
atención a lo interior
y estarse amando el amado”*

(Keresztes Szt. János:
Suma de la perfección)

MADARAT FESS AZ ÁGRA

Madarat fess az ágra, zimankós ferde télben
éledező virágot kietlen sivatagban,
tűnő nyomot a porban, hínáros levegőben,
hogymindenki megértse: én mindent odaadtam,

rajongva elcseréltem a szép világot Érted,
erdők és emberek közt nyugtalan vágy maradtam,
mint a madár a télben, virág a sivatagban,
mint tűnő nyom a porban, fuldokló vad viharban . . .

MEGMONDOM MOST

Megmondom most, – ó, meg ne bántsalak! –
felnőtt vagyok már, nem vagyok gyerek,
és ismerni szeretném arcodat,
jobban mint mást, a földet és eget.

Mért nem ragad meg jobban a szívem?
Ezer rejtélyed napról-napra nő,
csodálatos, hányféleképp ragyogsz:
mily elvont vagy és mily előkelő

néha, aztán meg tréfálsz, tündökölsz,
és úgy kezelsz, mint kicsi gyermeket:
hívsz, elrejtőzöl s játszol kedvesen . . .
Bár jó nagyon, hogy rajtam a szemed

szüntelenül s hogy így törődsz velem.
És jó az is, hogy álmos esteken
lábaid zsámolyához ülhetek.
Beszélj, beszélj magadról, Végtelen!

Nem szólok akkor, nézlek s hallgatom
szavad, mint száll a hold s a fák felett.
Anyám légy és apám légy, mindenem,
s legyek gyerek, csak a Tiéd legyek!

NE MENJ EL

Ne menj el, ó, ne hagyj itt!
Szemed távolba néz.
Hogy reszket búcsúzáskor,
s milyen hideg a kéz.

Amint kilépsz az ajtón,
kint felsikolt a szél.
Ne menj tovább a kertek
esdeklő szélénél.

Félek, bár jól tudom már:
sosem hagysz egyedül.
Hívásod dús szelekben
csengőbbé fényesül.

S ahogy utánad lépek,
lángol a láthatár.
Szememben, mint az élet,
káprázatos halál.

M I N D E N S Z E M

Minden szem szép arcod tükrözi,
minden pilla szemed sátora,
minden hajnal remek mosolyod,
sötét hajad minden éjszaka.

Légy még jobban, mindig énvelem,
meg ne rontson száz hasonlatod,
meg ne szédítsenek részletek,
ezer tárgyban ezer alakod.

Te az Egyedüli légy velem,
Te az Egyszeri, Te az Örök,
kábits el, hogy érdektelenül
éljek itt a változók között.

Ne lehessek hűtlen soha már,
kényszeríts a jóra, Hatalom!
Tétova lábam és szívem,
jaj, ne engedj mást választanom!

HOLDAS ÉJI RÉTEN

Holdas éji réten
ballagok magam.
Ki magára gondol,
mindig maga van.

Csillagok a fűben:
jánosbogarak.
Ennyi fény elég, hogy
megtaláljalak.

J A J D E N E H É Z

Jaj de nehéz elmondani a lélek
szerelmét, ami túl van az anyag
határain! A megszokott beszédek
egymás után kudarcot vallanak.

Hol, melyik égtájon találhatom meg
rajongó hódolatom rímeit?
És van-e szó, amely a gyötremnek
ízenél többet adhat egy kicsit?

Főnevek, állítmányok erdejében
a legszebbet hiába keresem.
Hideg betűknél több a szívverésem,
fogadd el ezt: törekvő életem.

MOST LÁTOM CSAK

Most látom csak fénylő fenségedet,
hogy apró vágyaimhoz alakultál,
s magadból mindig csak annyit mutattál,
amennyi én vagyok vagy lehetek.

MINDEN BÚCSÚZÁS

Minden búcsúzás
mintha utolsó lenne . . .
Bár szemünk mosolyog,
s vig szókat mond a száj,
de mélyről, valahonnan
ismeretlen homályból
elindul keseredve
két árva néma könnycsepp,
s fejünk félrefordítva
nézünk a messziségbe . . .

A Z V O L T A B A J

Az volt a baj, hogy így szerettelek:
féltékenyen, hangulatok uralma
szerint. És ezért nem értettelek.
Beosztottam az életed napokra,
felosztottam a lényed százezer
szépségre, könnyekre és dallamokra.
Így épült bennem a külön világ
Téged kívánva s magam sokszorozva.

A MEGSZOKÁS

A megszokás, a mindig ugyanegy
hangulatok, szavak, kedveskedések
szűrkeségén sosem panaszkodol,
bár közönyöm már néha durva véték.

Tudod jól, nem voltam mindig ilyen.
Egy szép napon beléptél életembe,
s minden új volt, minden szó, mozdulat,
s csak Téged lestelek mindent feledve.

Rázz föl, emelj föl sivár szűrkeség
sivatagából, mint ama virágot,
melyet szobádban csodálok naponta.
Tudom, nem únod százszor is ha látod.

A Z T G O N D O L T A M

Azt gondoltam, beszélni jól tudok,
meghódítalak csillogó szavakkal,
s ha körülvesz a zsongó szép zene,
a dallam áhitata itt marasztal.

Hiú remény volt. Későn vettem észre:
magamnak pengettem a húrokat.
S aki a kedves szívét így becsapja,
egy szomorú nap egyedül marad.

A BÉKÜLÉS

A békülés nem volt nehéz. Én voltam a hibás,
mégis Te nyújtottál kezet. Szépséged megaláztad,
mert bennem sosem vert tanyát a megátalkodás,
s nekem is fájtak a szavak, mik ellened csatáztak.

Kivert kutya nem érzi azt kegyetlen pusztá téli
fagyában éjszaka, amit éreztem én magamban,
míg ajtód előtt álltam és – mint aki még remél –
fel-felpillantva félszegen, zokogtam csak zokogtam.

HARAGUDNI ÉN NEM TUDOK

Haragudni én nem tudok, de Rád nem is lehet.
Okot nem adsz rá. Nincs vitám s panaszom ellened.
Néha ugyan lesem: van-e kibúvó valahol
vágyaimmal ellenkező akaratod alól.

De bárhová szöknék, karod erős hálója vár.
Feltétel nélkül hódolok első szavadra már.
Az ember hogyha duzzog és óhajod megszegi,
ahogy a durcás kisgyerek, csak magát bünteti.

MEGMAGYARÁZHATATLAN

Megmagyarázhatatlan némely nap bánata.
Össze-vissza bolyongok és nem jutok haza.
S még itthon is kereslek, mintha nem Te magad
nyitottál volna ajtót, hogy megtaláljalak.

Nem tudom, mit akartam, s nem tudom, mit akarsz.
Hűs hajnali egeddel békítőn betakarsz.
Régi emlékek jönnek s vonulnak csöndesen,
s én állok mozdulatlan, mint vadász a lesen.

Csak lesem mozdulatlan a hulló perceket.
Nehéz annak, ki mint Te, keresi kedvemet.
Nyugodtan vársz. A bánat lassan meghal belül,
s arcod győzelmes fénye, kék egem földérül.

ÖRÖK SZERELEM

ÖRÖK SZERELEM

Ki így, ki úgy próbálja életét,
nyugtalan szívét boldogítani.
Minden napunk vadul, féltékenyen
megújuló, kegyetlen szerelem,
mit nem merünk soha bevallani.

S csak későn vesszük észre, ifjúi
éveink múltán, mily reménytelen
e küzdelem: szerelmek nincsenek
vágyó szívünkhöz méltók, teljesek,
csak egy van, egy: az örök szerelem.

TARTALOM

Hajnali lángok

Kiáltás a Viharhoz (1946)	7
Hajnali lángok (1946)	9
Május van már (1952)	12
Lankadtam ifjú éveimben (1952)	13
Meg nem nyugodhatsz (1952)	15
Ha keserűség (1952)	16
Sziksó (1953)	18
Pacsirta szállj (1953)	19
Csendélet (1954)	20
Félig világos (1954)	21
Téli spirituale (1958)	22

Tanyai sárban

Apám hajnali fényben (1946)	25
Szombatesti vacsora (1949)	26
Tanyai sárban (1951)	27
Pihenő (1956)	28
Késő szombat délután (1956)	30
Egy vacsora emlékére (1951)	32
Tengert sem láttál (1950)	33
Holdfényes éj (1953)	34
Őszi éj (1955)	36

Vadászat

Szabadság (1946)	39
Vadászat (1952)	40
Erdőben (1952)	41
Viharos este (1956)	42
Egy akvarell alá (1957)	43
Gyászmenet (1955)	44
Emlék (1958)	45
A postáslány (1960)	46
Vers a szénbányászokhoz (1954)	47

Cséplőgép (1960)	49
A kanász (1960)	51
Diák (1960)	52

Egy régi szélmalomra

Egyszerű vers anyámról (1955)	55
Egy régi szélmalomra (1958)	56
Nagyanyám (1947)	57
Nagyanyám ravatalánál (1954)	58
Anyám (1959)	60
Apám (1956)	62
Sziksós néni (1958)	64
Apám vacsorázik (1951)	65
Jó lenne néha (1954)	66
Anyám imádkozik (1952)	68
Apámra gondolok (1958)	69
Ingfoltozók (1953)	70

Angyali üdvözlét

Szűz Mária születése (1959)	73
Angyali üdvözlét (1960)	75
Sarlósboldogasszony (1955)	78
Nagyboldogasszony (1953)	79

Tájak emlékei

Szeged, Alsóvárosi templom (1959)	83
Szeged, Dóm-tér (1958)	84
Délben a salgói hegyek közt (1949)	86
A Balatonnál (1953)	87
Karancsi esték (1953)	89
Balatonparti est (1956)	90
Kiskunhalas (1959)	91
Jegenyék (1959)	92
Kiskőrös (1960)	93
Galagonyák (1959)	94
Magányos nyírfa (1959)	95
Esős akvarell (1959)	96
Aratás (1960)	97
Esti táj (1959)	98

Misztikus szerelem

Madarat fess az ágra (1959)	101
Megmondom most (1958)	102
Nc menj el (1957)	103
Minden szem (1958)	104
Holdas éji réten (1959)	105
Jaj, de nehéz (1959)	106
Most látom csak (1959)	107
Minden búcsúzás (1959)	108
Az volt a baj (1959)	109
A megszokás (1959)	110
Azt gondoltam (1959)	111
A békülés (1959)	112
Haragudni én nem tudok (1959)	113
Megmagyarázhatatlan (1960)	114

Örök szerelem

Örök szerelem (1960)	117
--------------------------------	-----

